Euroopan parlamentti
2019-2024

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P9_TA(2023)0458

Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa täytäntöönpano

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. joulukuuta 2023 naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa täytäntöönpanosta (2023/2029(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 209 artiklan, 212 artiklan ja 322 artiklan 1 kohdan,

– ottaa huomioon naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta 9. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/947[1],

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2022 annetun komission kertomuksen ”Vuosikertomus 2022 Euroopan unionin ulkoisen toiminnan välineiden täytäntöönpanosta vuonna 2021” (COM(2022)0578),

– ottaa huomioon useat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomukset EU:n ulkoisesta rahoituksesta, erityisesti erityiskertomuksen 14/2023 ”Ohjelmasuunnittelu: Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa: Kattavia ohjelmia, joiden yhteydessä ilmeni puutteita rahoituksen jakomenetelmissä ja vaikutusten seurannassa” ja erityiskertomuksen nro 09/2018 ”Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet EU:ssa: puutteet mittavia ja hyöty vähäinen”,

[1] EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1.

– ottaa huomioon 1. joulukuuta 2021 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon ”Global Gateway” (JOIN(2021)0030),

– ottaa huomioon 14. kesäkuuta 2021 annetut neuvoston päätelmät kehitysrahoituksen eurooppalaisen rahoitusrakenteen vahvistamisesta,

– ottaa huomioon 24. maaliskuuta 2022 annetun komission kertomuksen ”Komission etenemissuunnitelma eurooppalaisen kehitysrahoitusjärjestelmän parantamiseksi ja vuoden 2021 edistymiskertomus” (COM(2022)0139),

– ottaa huomioon 14. kesäkuuta 2021 annetut neuvoston päätelmät Team Europen inhimilliseen kehitykseen sitoutumisen vahvistamisesta,

– ottaa huomioon 20. toukokuuta 2022 annetut neuvoston päätelmät EU:n uudistetusta kumppanuudesta vähiten kehittyneiden maiden kanssa,

– ottaa huomioon 18. huhtikuuta 2018 antamansa päätöslauselman ”EU:n ulkoisen rahoituksen välineiden täytäntöönpano: vuoden 2017 väliarviointi ja tuleva rakenne vuoden 2020 jälkeen”[1],

– ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2018 antamansa päätöslauselman kehitysyhteistyön rahoitusvälineen, humanitaarisen avun välineen ja Euroopan kehitysrahaston täytäntöönpanosta[2],

– ottaa huomioon 27. maaliskuuta 2019 ensimmäisessä käsittelyssä vahvistamansa kannan ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen perustamisesta[3],

– ottaa huomioon 24. marraskuuta 2022 antamansa päätöslauselman kehitysrahoituksen tulevasta eurooppalaisesta rahoitusrakenteesta[4],

– ottaa huomioon 23. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanosta ja tuloksista[5],

– ottaa huomioon 15. kesäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanosta ja tuloksista[6],

– ottaa huomioon 15. maaliskuuta 2023 antamansa suosituksen neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden

---

1 EUVL C 390, 18.11.2019, s. 76.
2 EUVL C 390, 18.11.2019, s. 33.
3 EUVL C 108, 26.3.2021, s. 312.
4 EUVL C 167, 11.5.2023, s. 57.
5 EUVL C 32, 27.1.2023, s. 28.
6 Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0250.

ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle EUH:n toiminnan tarkastelemisesta ja entistä vahvemmasta EU:sta maailmassa[1],

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 2020 antamansa päätöslauselman kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja avun vaikuttavuuden parantamisesta[2],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan sekä valiokunta-aloitteisten mietintöjen laatimista koskevasta lupamenettelystä 12. joulukuuta 2002 tehdyn puheenjohtajakokouksen päätöksen 1 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja liitteen 3,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan ja kehitysvaliokunnan työjärjestyksen 58 artiklan mukaisen yhteiskäsittelyn,

– ottaa huomioon budjettivaliokunnan lausunnon,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan ja kehitysvaliokunnan mietinnön (A9-0374/2023),

A. ottaa huomioon, että Euroopan unioni ja sen 27 jäsenvaltiota ovat yhdessä yhä suurin ulkoisen avun antaja maailmassa ja niiden osuus kaikesta OECD:n virallisen kehitysavun antajien kehitysmaille antamasta virallisesta kehitysavusta on noin 43 prosenttia; toteaa, että ulkoiset rahoitusvälineet ovat tärkein mekanismi, jolla tuetaan EU:n maailmanlaajuista toimintaa, ja että unionin ulkoisella toiminnalla on yhä suurempi merkitys unionin kansalaisille;

B. ottaa huomioon, että naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa, jäljempänä ’väline’, tuli voimaan 14. kesäkuuta 2021 ja että sillä yhdistettiin aiemmat välineet yhdeksi ainoaksi välineeksi; ottaa huomioon, että välineen kokonaistalousarvio on 79,5 miljardia euroa, ja toteaa sen olevan historiallinen muutos EU:n ulko- ja kehityspolitiikassa;

C. ottaa huomioon, että komissio vastaa EU:n avun määrittämisestä, suunnittelemisesta, toteuttamisesta, seurannasta ja arvioinnista; ottaa huomioon, että Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) tehtävänä on varmistaa EU:n ulkopolitiikan jatkuvuus ja johdonmukaisuus yhdennetyn lähestymistavan kanssa, joka kattaa myös tämän välineen; ottaa huomioon, että parlamentti on vastuussa demokraattisesta valvonnasta ja toimii toisena lainsäätäjänä yhteispäätösmenettelyssä; katsoo, että luodulla Team Europe -lähestymistavalla olisi edistettävä yhtenäistä strategista koordinointikehystä, jonka puitteissa EU toteuttaa ulkoisia toimia merkittäviin haasteisiin vastaamiseksi; toteaa, että tämä lähestymistapa mahdollistaa laajemman yhteistyön EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja Euroopan investointipankin (EIP) välillä ja sen avulla voidaan jatkuvasti lisätä EU:n kollektiivista

---

1 Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0077.
2 EUVL C 425, 20.10.2021, s. 73.

vaikuttavuutta ja näkyvyyttä; ottaa huomioon, että väline on tarkoitus panna täytäntöön hyödyntäen erilaisia menetelmiä, joita ovat esimerkiksi kahdenvälinen yhteistyö, erilaisille kumppaneille myönnettävät avustukset ja investointikehys;

D. ottaa huomioon, että välineen ulkoisen investointikehyksen kautta tarjotaan sekä sekarahoitusta että takuita Euroopan kestävän kehityksen rahasto plussan (EKKR+) kattamasta ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä ja että sen panevat täytäntöön tukikelpoiset kumppanit avoimella ja yhteistyöhön perustuvalla lähestymistavalla, jossa EIP:llä on erityinen tehtävä; ottaa huomioon, että EKKR+:lla on huomattavasti suuremmat määrärahat kuin sen edeltäjällä eli EKKR:llä ja että sillä pystytään takaamaan toimia jopa 53,4 miljardin euron arvosta ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn avulla; toteaa, että politiikka ensin -periaatteen on johdettava politiikkatavoitteisiin perustuvaan yhteistyöhön ja sillä on varmistettava, että Euroopan kehitysyhteistyön rahoitusrakenne on tältä osin yhdenmukainen;

E. ottaa huomioon, että Global Gateway -strategian tavoitteena on lisätä EU:n maailmanlaajuista geopoliittista vaikutusvaltaa edistämällä älykkäitä, puhtaita ja turvallisia yhteyksiä digitaali-, energia- ja liikennealalla ja vahvistamalla terveydenhuolto-, koulutus- ja tutkimusjärjestelmiä kaikkialla maailmassa YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja sen kestävän kehityksen tavoitteiden puitteissa;

F. toteaa, että eriarvoisuus on yksi epävakauden, turvattomuuden ja väkivallan perimmäisistä syistä;

G. toteaa, että ihmisoikeuksien edistäminen on EU:n ulkoisen toiminnan kulmakivi;

H. toteaa, että inhimillinen kehitys on edelleen yksi EU:n ulko- ja kehityspolitiikan keskeisistä aloista; katsoo, että investoinnit terveydenhuoltoon, koulutukseen, ravitsemukseen ja sosiaaliseen suojeluun ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta voidaan varmistaa näiden palvelujen yleinen saatavuus, ja toteaa, että nämä palvelut ovat perusihmisoikeuksia;

I. toteaa, että rajallisten resurssien vuoksi EU:n ulkoiset rahoitusvälineet on usein venytetty äärirajoilleen; ottaa huomioon, että välineen perustamisesta annetun asetuksen hyväksymisen jälkeen erinäiset tapahtumat, kuten Venäjän Ukrainaan kohdistama hyökkäyssota (joka pahensi maailmanlaajuista elintarvikekriisiä, aiheutti maailmanlaajuisen energia-, elinkustannus- ja velkakriisin ja loi taloudellista epävarmuutta, mikä saattaa entisestään horjuttaa jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden vakautta) ja covid-19-pandemian vaikutukset ovat pahentaneet tilannetta niin paljon, että välineen varhaisen vaiheen väliarviointi ja monivuotisen rahoituskehyksen väliarviointi ovat tarpeen;

J. ottaa huomioon, että covid-19-pandemia on pahentanut jo ennestään merkittävää kestävän kehityksen tavoitteiden rahoitusvajetta ja vähentänyt resursseja yhteensä 700 miljardilla Yhdysvaltain dollarilla samalla kun tarvittaisiin merkittävästi enemmän resursseja, jotta voitaisiin vastata jo pandemiaa edeltäneeseen kehitysmaiden rahoitusvajeeseen; ottaa huomioon, että joustovarasta on käytetty jo 80 prosenttia, ja katsoo, että olisi harkittava sen määrärahojen lisäystä; toteaa, että EU:n tämänhetkinen poliittinen ja taloudellinen johtajuus ja toimet eivät ole riittäviä, jotta saavutettaisiin kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus, kestävän kehityksen tavoitteet ja Pariisin sopimuksen tavoitteet ja jotta voitaisiin puuttua muihin akuutteihin maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutoksen pahentumiseen, covid-19-pandemian seurauksiin ja väkivaltaisiin konflikteihin; katsoo, että tämän vuoksi tarvitaan yhteistä sitoutumista kansainvälisellä tasolla sen varmistamiseksi, että välineen avulla voidaan vastata näihin uusiin haasteisiin;

K. toteaa, että välineestä rahoitettavien hankkeiden toteutusta ei voida vielä arvioida kattavasti, koska ne ovat vasta alkuvaiheessa; katsoo, että vuonna 2024 odotettavissa olevassa väliarvioinnissa olisi arvioitava, myötävaikuttaako väline EU:n strategisiin painopisteisiin ja edistääkö se tehokkaasti unionin arvoja kumppanimaissa, edistääkö se ihmisoikeuksia, vähentääkö se osaltaan köyhyyttä ja eriarvoisuutta, edistääkö se kolmansien maiden kestävää kehitystä ja myönnetäänkö välineestä rahoitusta kolmansien maiden tarpeiden ja kehitysstrategioiden perusteella;

L. ottaa huomioon, että Euroopan tilintarkastustuomioistuin totesi vuonna 2023, että rahoituksen jakomenetelmissä ja vaikutusten seurannassa on puutteita ja että välineen laaja soveltamisala saattaa rajoittaa sen vaikutusta ja että kehitysavun jakamista ja seurantaa on parannettava;

M. katsoo, että välineen avulla olisi muodostettava kolmansien maiden kanssa tiiviimpiä ja tehokkaampia kumppanuuksia, joilla saadaan aikaan konkreettisia tuloksia ja jotka perustuvat yhteisiin etuihin, strategisiin painopisteisiin, jäsenneltyyn ja tehokkaaseen yhteistyöhön ja selkeisiin pitkän aikavälin tavoitteisiin; katsoo, että EU:n suhteet Afrikkaan ja naapurialueisiin ovat strategisesti erityisen tärkeitä; katsoo, että välinettä olisi käytettävä oikeudenmukaisen vihreän siirtymän varmistamiseen, paikallisen lisäarvon edistämiseen ja ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattamiseen; toteaa, että välineen tehokkuus, vaikuttavuus ja kehitysvaikutukset ovat keskeisiä indikaattoreita, joita on seurattava;

N. toteaa, että välineen hyväksymisen jälkeen geopoliittinen kilpailu on kehittynyt ja lisääntynyt; toteaa, että tätä uutta taustaa vasten väline näyttäytyy entistä kiireellisempänä; toteaa, että Global Gateway -strategia on vastaus tähän haasteeseen ja että sen tavoitteena on tarjota kumppanimaille toteuttamiskelpoinen ja houkutteleva

vaihtoehto, joka tuottaa paikallisyhteisöille pysyviä hyötyjä; katsoo, että EU:n toimista tiedottamista ja niiden näkyvyyttä kumppanimaissa on parannettava; toteaa, että vaikka Global Gateway -strategiassa keskitytään EU:n geopoliittisiin tavoitteisiin, välineen virallisella kehitysavulla on edistettävä pitkän aikavälin kestävää kehitystä kumppanimaissa;

Yleiset näkökohdat

1. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen tarkistamisesta niin, että otsakkeen 6 rahoitusta lisätään, koska nykyinen rahoitussuunnitelma on tämän alirahoitetun välineen osalta riittämätön, ja katsoo, että rahoitussuunnitelmassa olisi otettava paremmin huomioon EU:n geopoliittiset tavoitteet ja maailmanlaajuiset sitoumukset; panee merkille komission otsakkeeseen 6 ehdottamat lisävarat, joista 9,5 miljardia euroa kohdennettaisiin muuttoliikkeen ulkoiseen ulottuvuuteen vastaamiseen, ulkoiset haasteet mukaan lukien, 3 miljardia euroa välineen uusia haasteita ja prioriteetteja koskevaan joustovaraan ja 2,5 miljardia euroa solidaarisuus- ja hätäapuvaraukseen;

2. korostaa, että EU:n ulko- ja kehityspolitiikkaa on tarkasteltava uudelleen rahoitusvajeen, maiden välisen ja sisäisen eriarvoisuuden lisääntymisen ja maailmanlaajuisen puutteellisen elintarviketurvan valossa; panee merkille geopoliittisten muutosten ja erityisesti Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vaikutukset, EU:n uudet painopisteet, kumppanimaiden kanssa solmittavien strategisten kumppanuuksien entistä suuremman merkityksen ja niissä noudatettavan kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden periaatteen sekä EU:n investointien erityisen roolin ja toteaa, että unionin investoinneissa on otettava huomioon sekä EU:n arvot ja edut että kumppaniemme edut; korostaa lisäksi, että uudelleentarkastelussa on arvioitava, ollaanko välineellä saavuttamassa sen tavoitteet, jotka koskevat köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämistä sekä ihmisoikeuksien ja kumppanimaiden pitkän aikavälin kestävän kehityksen edistämistä;

3. vakuuttaa jälleen Venäjän hyökkäyssodan jatkuessa tukevansa järkkymättömästi Ukrainaa kaikilla aloilla, mukaan lukien humanitaarinen apu, elpyminen, jälleenrakentaminen ja uudistukset; korostaa kuitenkin, että tämä tuki ei saisi tulla virallisen kehitysavun ja sellaisten muiden kumppanien ja kolmansien maiden kustannuksella, joihin Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa kielteisesti ja joiden EU-rahoitusta ei pitäisi leikata; kehottaa siksi arvioimaan perusteellisesti välineen resursseja ja myös sitä, riittävätkö ne välineen perustamisasetuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen, ja kehottaa lisäämään välineen resursseja vastaavasti ja varmistamaan, että ne ovat edelleen merkityksellisiä vallitsevien geopoliittisten haasteiden yhteydessä, jotta EU:ta

voidaan pitää luotettavana kumppanina ja jotta voidaan torjua muiden maailmanlaajuisten toimijoiden vaikutusta;

4. suhtautuu myönteisesti siihen, että suurin osa EU:n ulkoisista toimista on yhdistetty yhteen välineeseen ja että lukuisia aiempia välineitä on asteittain yksinkertaistettu ja yhdenmukaistettu; katsoo kuitenkin, että vaikka yksinkertaistaminen on lisännyt joustavuutta ja tehokkuutta, sen ohella ei ole luotu riittävää tosiasiallista vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta; korostaa tässä yhteydessä, että toimenpiteitä voidaan pitää tehokkaina vain, jos tehokkuus voidaan osoittaa selkeillä ja vertailukelpoisilla seuranta- ja arviointimekanismeilla; palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 14/2023 havainnot, joissa todettiin, että yli 20 prosentissa otokseen poimituista indikaattoreista perustaso oli epäselvä tai puuttui kokonaan ja 24 prosentissa indikaattoreista ei ollut määritetty tavoitearvoja tai ne oli määritetty epäselvästi, kun taas suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien tietolähteet olivat hajanaisia tai niitä ei ollut ollenkaan; kehottaa komissiota tekemään Globaali Eurooppa -ohjelman tuloskehyksen indikaattoreiden käytöstä pakollista toimenpiteissä suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien täytäntöönpanosyklin kaikissa vaiheissa eli suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja tulosten raportoinnissa, ja toteaa, että näiden indikaattoreiden pakollisen käytön olisi oltava normi; kehottaa myös lisäämään huomattavasti EU:n edustustojen valmiuksia; korostaa, että välineen olisi mahdollistettava tehokas, vaikuttava, johdonmukainen ja osallistava täytäntöönpano, joka perustuu ”politiikka ensin” -periaatteeseen ja joka on yhdenmukainen EU:n strategisten etujen ja arvojen ja kumppanimaiden prioriteettien kanssa; kehottaa jälleen komissiota julkaisemaan vähintään kaksi kertaa vuodessa avun tuloksellisuuden edistymistä koskevan kertomuksen, johon sisältyy johdonmukaisesti standardoituja, ymmärrettäviä ja vertailukelpoisia indikaattoreita ja joka kattaa yhteisen suunnittelun, yhteisen täytäntöönpanon ja yhteiset tuloskehykset; kehottaa komissiota esittämään tämän edistymistä koskevan kertomuksen parlamentille;

5. ilmaisee syvän huolensa geopoliittisen myllerryksen kiihtymisestä, autoritaarisista suuntauksista ja viimeaikaisista maailmanlaajuisista hyökkäyksistä demokratian ja oikeusvaltion perustuksia vastaan; kehottaa arvioimaan väliarvioinnissa perusteellisesti välineen valmiuksia saavuttaa EU:n yleiset ulkopoliittiset tavoitteet ja erityisesti tukea unionin pyrkimystä edistää monenvälisyyttä ja kestävää kehitystä sekä suojella, tukea ja edistää demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia; painottaa, että jotta voidaan paremmin ehkäistä demokratian taantumista ja vastata siihen, välineellä toteutettavat EU:n ulkoiset demokratiatoimet on mukautettava uusiin geopoliittisiin realiteetteihin, joille ovat ominaisia kilpailevat hallintomallit; kehottaa komissiota arvioimaan kriittisesti ja riittävän yksityiskohtaisten tietojen perusteella välineen täytäntöönpanon edistymistä eri ohjelmissa, menotavoitteissa ja vertailuarvoissa ja

pidättäytymään pintapuolisten poliittisten kantojen toistamisesta; vahvistaa, että perussopimusten ja kehityspolitiikkaa koskevan uuden eurooppalaisen konsensuksen mukaan kehitysyhteistyön ensisijaisena tavoitteena olisi oltava köyhyyden poistaminen ja kehitysmaiden kestävän taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöön liittyvän kehityksen tukeminen; painottaa, että politiikka ensin -lähestymistavan olisi perustuttava EU:n strategisessa kompassissa, kehityspolitiikkaa koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa, YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa, Pariisin sopimuksessa ja Addis Abeban toimintaohjelmassa vahvistettuihin periaatteisiin ja tavoitteisiin;

6. kehottaa erityisesti arvioimaan rehellisesti ja perusteellisesti välineen perustamisesta annetun asetuksen 42 artiklan 4 kohdan ja johdanto-osan 40 kappaleen käyttöä ja huomauttaa, että näistä jälkimmäisessä todetaan, että apu voitaisiin keskeyttää, jos demokratia, ihmisoikeudet tai oikeusvaltio heikentyvät kolmansissa maissa; kehottaa tekemään ennakkoarviointeja, jotta voidaan määrittää hankkeiden mahdolliset ihmisoikeuksiin liittyvät vaikutukset ja riskit asetuksen 25 artiklan 5 kohdan mukaisesti; kehottaa valvomaan ihmisoikeuksia kolmansissa maissa toteutettavien hankkeiden täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa erityisesti sellaisissa hankkeissa, joihin liittyy suuri ihmisoikeusloukkauksia koskeva riski; kehottaa keskeyttämään hankkeet, joilla edistetään ihmisoikeusloukkauksia kolmansissa maissa, tai mukauttamaan niitä; kehottaa komissiota jakamaan kaikki ihmisoikeuksiin liittyvät arvioinnit ennakoivasti parlamentin kanssa; korostaa, että EU:n on omaksuttava periaatteellisempi lähestymistapa sellaisia kumppanimaita kohtaan, jotka liikkuvat päinvastaiseen suuntaan keskeisten arvojen ja periaatteiden osalta; kannattaa budjettituen keskeyttämistä ja pitää sitä hyvänä esimerkkinä tässä yhteydessä;

7. on huolissaan siitä, että tukea Ukrainalle on rahoitettu välineen joustovarasta eikä asianmukaisesta talousarviovälinestä, mikä on ehdyttänyt suuren osan joustovarasta ja siten heikentänyt valmiuksia vastata välineellä odottamattomiin haasteisiin; on tyytyväinen Ukrainan tukivälineen perustamista koskevaan komission ehdotukseen[1], jolla on tarkoitus varmistaa kestävä pitkän aikavälin rahoitus Ukrainalle niin, että samalla säilytetään välineen kyky selviytyä tulevista haasteista;

8. pyytää selkeyttämään väliarvioinnissa oikeudellisesti ja poliittisesti Ukrainan, Moldovan tasavallan ja Georgian merkitsemistä edunsaajiksi välineen naapurialueita koskevaan lukuun; toteaa, että Ukrainasta ja Moldovan tasavallasta on tullut EU:n jäsenehdokkaita, kun taas Georgiaa pidetään mahdollisena EU:n jäsenehdokkaana;

---

1 Komission ehdotus 20. kesäkuuta 2023 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Ukrainan tukivälineen perustamisesta (COM(2023)0338).

korostaa tätä taustaa vasten, että Ukraina, Moldovan tasavalta ja Georgia olisi sen vuoksi merkittävä edunsaajiksi liittymistä valmistelevaa tukivälinettä (IPA III)[1] koskevaan asetukseen ja niiden kahdenväliset määrärahat olisi siirrettävä asianmukaisesti tämän välineen talousarvioon; toteaa, että IPA III -välineellä on oma, NDICI – Globaali Eurooppa -välineestä ja Euroopan naapuruuspolitiikasta erillinen oikeusperustansa ja poliittinen kehyksensä ja että tämä siirto vähentäisi NDICI – Globaali Eurooppa -välineeseen kohdistuvaa painetta; suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen uudesta ja erityisestä Ukrainan tukivälineestä, jossa tuleva tuki koottaisiin monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 6 kuuluvaan erilliseen välineeseen välittömien tarpeiden täyttämiseksi, mutta korostaa, että on tärkeää käyttää pitkän aikavälin välinettä;

9. kehottaa arvioimaan väliarvioinnissa erityisesti sitä, missä määrin rahoituksella on saatu aikaan konkreettisia tuloksia Afrikassa välineen tavoitteiden, EU:n Afrikkaa koskevan strategian sekä vuonna 2022 järjestetyn kuudennen Afrikan unionin ja EU:n huippukokouksen tulosten ja siellä vahvistettujen painopisteiden mukaisesti; kehottaa myös pohtimaan, onko painopisteitä ja tavoitteita tarpeen tarkastella uudelleen; painottaa, että tuella saavutettujen konkreettisten tulosten arviointi selkeiden indikaattoreiden perusteella on erityisen tärkeää, jotta varojen käytön tehokkuutta voidaan arvioida asianmukaisesti; kehottaa komissiota hyödyntämään paremmin välineen perustamisasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa vahvistettua mahdollisuutta yhdistää maantieteellisten ohjelmien määrärahoja yleisafrikkalaisten ohjelmien perustamiseksi, jotta voidaan tukea EU:n ja Afrikan unionin sitoumuksia; korostaa, että EU:n on jatkettava Afrikan mantereen uuden vapaakauppa-alueen aktiivista tukemista myös tämän välineen kautta ja EU:n sisämarkkinoiden kehittämisestä saatujen kokemusten pohjalta, jotta voidaan edistää kestävää talouskehitystä, vauhdittaa työpaikkojen luomista, vähentää köyhyyttä ja lisätä yhteistä vaurautta Afrikassa; painottaa, että kumppanimaita Afrikassa on tuettava valjastamalla käyttöön maanosan valtava hyödyntämätön uusiutuvan energian potentiaali ja että on vauhditettava kestävän kehityksen tavoitteen 7 saavuttamista Afrikassa, mikä paitsi vauhdittaisi talouskasvua, työpaikkojen luomista ja sosiaalista kehitystä myös lisäisi merkittävästi uusiutuvien energialähteiden osuutta maailmanlaajuisesti;

10. vahvistaa painokkaasti välineessä annetun sitoumuksen poistaa köyhyys, torjua ilmastonmuutosta, puutteellista elintarviketurvaa, eriarvoisuutta ja syrjintää sekä edistää kestävää inhimillistä kehitystä; palauttaa mieliin EU:n ja jäsenvaltioiden sitoumuksen nostaa niiden virallinen kehitysapu 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta vuoteen 2030 mennessä, kohdentaa vähintään

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1529, annettu 15. syyskuuta 2021, liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta (EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1).

20 prosenttia välineestä rahoitetusta virallisesta kehitysavusta sosiaaliseen osallisuuteen ja inhimilliseen kehitykseen, kuten terveydenhuoltoon, koulutukseen, ravitsemukseen ja sosiaaliseen suojeluun, ja antaa 0,2 prosenttia unionin bruttokansantulosta virallisena kehitysapuna vähiten kehittyneille maille; korostaa, että EKKR+:lla olisi pyrittävä tukemaan investointeja keinona edistää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista; painottaa, että ihmisten turvallisuutta on tärkeää käsitellä kokonaisvaltaisesti ja että tämä olisi omaksuttava uudeksi ohjaavaksi lähestymistavaksi; kehottaa tulevan ohjelmasuunnitteluprosessin yhteydessä panemaan täysimääräisesti täytäntöön sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan kolmannen EU:n toimintasuunnitelman ja sitoutumaan vahvasti sukupuolinäkökulmaan ja valtavirtaistamiseen sekä toteuttamaan EU:n globaalia terveysstrategiaa ja nuorisotoimintasuunnitelmaa EU:n ulkoisessa toiminnassa; korostaa tarvetta tehostaa unionin pyrkimyksiä edistää ja suojella ihmisoikeuksia ulkoisessa toiminnassaan ja panee tyytyväisenä merkille ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman täytäntöönpanon väliarvioinnin; korostaa, että kaikissa EU:n kehitysyhteistyötoimissa on tärkeää omaksua vahva korruption vastainen asenne, ja tukee 4. toukokuuta 2023 annettuja neuvoston päätelmiä korruptiosta kehityksen esteenä;

11. painottaa, että investoinnit inhimilliseen kehitykseen ovat ratkaisevan tärkeitä eriarvoisuuden torjumisen ja koulutuksen, myös ammatillisen koulutuksen, kannalta ja että ne olisi säilytettävä selkeänä prioriteettina tulevassa ohjelmasuunnitteluprosessissa, koska ne antavat kumppanikehitysmaille mahdollisuuden vapauttaa nuorten inhimillisen pääoman tarjoama potentiaali ja vauhdittaa inhimillistä kehitystä, talouskasvua ja työllisyyttä omissa maissaan; kehottaa komissiota ottamaan käyttöön lapsia koskevan politiikan indikaattorin, joka perustuu sukupuolen, ilmaston, muuttoliikkeen ja digitalisaation aloilla kehitettyihin olemassa oleviin menetelmiin, jotta EU:n toimielimet ja kumppanit voivat mitata ja seurata investointeja lapsiin; painottaa, että EU:n lapsiin tekemien investointien seuranta on olennaisen tärkeää, jotta voidaan osoittaa EU:n tuoma lisäarvo ja vaikuttavuus; korostaa, että covid-19 toimi herätyksenä matalan tulotason ja keskitulotason maille ja korosti tarvetta nopeuttaa edistymistä yleisten, julkisesti rahoitettujen terveydenhuoltojärjestelmien rakentamisessa; pyytää, että välineen ohjelmasuunnittelussa asetetaan etusijalle avustukset ja julkisen sektorin edistäminen terveydenhuollon alalla, jotta varmistetaan, että kehitysapu tavoittaa ensisijaisesti ihmiset; korostaa, että on tärkeää sitoa edelleen riittävästi määrärahoja sosiaalisten tulosten parantamiseen ja järjestelmätason ongelmien ratkaisemiseen;

12. on huolissaan hlbtiq+-henkilöiden oikeuksien tilasta maailmanlaajuisesti sekä yleisistä pyrkimyksistä heikentää naisten oikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia kehitysmaissa; kehottaa komissiota ja EUH:ta puuttumaan näiden oikeuksien tunnustamista ja suojelua

koskevaan taantumiseen; korostaa tässä yhteydessä tarvetta asettaa etusijalle kohdennettu tuki kansalaisyhteiskunnan järjestöille ja yhteisöille, jotka edistävät seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, naisten oikeuksien, sukupuolten tasa-arvon, hlbtiq+-yhteisön ja muiden marginalisoituneiden väestöryhmien kunnioittamista, mukaan lukien tehostetut toimenpiteet homoseksuaalisuuden rangaistavuuden poistamiseksi; muistuttaa, että välineen puitteissa toteutettavista uusista toimista vähintään 85 prosentissa sukupuolten tasa-arvoa olisi pidettävä ensisijaisena tai merkittävänä tavoitteena ja näistä toimista vähintään 5 prosentissa ensisijaisena tavoitteena olisi oltava sukupuolten tasa-arvo sekä naisten ja tyttöjen oikeuksien ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen;

13. korostaa, että on tärkeää saavuttaa kaikki välineen menotavoitteet ja ohjelmia koskevat tavoitteet, ja kehottaa antamaan yksityiskohtaista tietoa tässä asiassa saavutetusta edistyksestä; pitää valitettavana huomattavia vajeita, joita liittyy välineen 30 prosentin ilmastotavoitteen saavuttamiseen, monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosille 2026 ja 2027 asetetun 10 prosentin tavoitteen edistämiseen ja YK:n kehyksen mukaisten EU:n maailmanlaajuisten rahoitussitoumusten täyttämisen varmistamiseen erityisesti menetys- ja vahinkorahastoon myönnettävän rahoitusosuuden osalta; muistuttaa, että ilmastonmuutos lisää elintarviketuotantoon ja ruoan saatavuuteen kohdistuvaa painetta erityisesti haavoittuvilla alueilla ja heikentää elintarviketurvaa ja ravitsemusta; muistuttaa lisäksi, että biologinen monimuotoisuus on ratkaiseva tekijä ilmastonmuutoksen torjumisessa ja että biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen köyhtyminen haittaa noin kahdeksassa tapauksessa kymmenestä etenemistä kohti arvioitavia kestävän kehityksen tavoitteiden alatavoitteita; kehottaa laatimaan yksityiskohtaisen suunnitelman siitä, miten komissio aikoo saavuttaa menotavoitteet ja sukupuolten tasa-arvoa koskevat tavoitteet monivuotisen rahoituskehyksen loppuun mennessä;

14. vahvistaa uudelleen välineessä esitetyn sitoumuksen käsitellä sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiä syitä; katsoo, että olisi noudatettava välineeseen sisältyvää sitoumusta osoittaa alustavasti 10 prosenttia välineen määrärahoista toimiin, joilla tuetaan muuttoliikkeen ja pakkomuuton hallintaa ja hallinnointia välineen tavoitteiden mukaisesti, ja että tätä lauseketta ei pitäisi avata uudelleen, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta ennakoimattomissa olosuhteissa; panee kuitenkin merkille, että vuonna 2021 sidotuista varoista 14 prosentilla edistettiin muuttoliikettä koskevaa menotavoitetta; odottaa saavansa säännöllisesti merkittäviä ajantasaisia tietoja nykytilanteesta;

15. pitää valitettavana, että nopean vasteen toimien pilarin käyttö nykyisellään ei edistä näkyvästi ja tehokkaasti EU:n etuja maailmassa; pyytää siksi harkitsemaan uudelleen vuoden 2024

väliarvioinnissa, että ohjelmaan liittyvä tuki EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisiin tavoitteisiin palautettaisiin;

Tarvittavien resurssien varmistaminen ja investointien mobilisoiminen

16. korostaa, että monivuotisen rahoituskehyksen vuoden 2024 väliarviointi ei saisi missään tapauksessa johtaa välineen varojen leikkaamiseen tai uudelleen kohdentamiseen kestävää kehitystä koskevien pitkän aikavälin aihekohtaisten ja maantieteellisten ohjelmien välillä; on huolissaan siitä, että välineen rahoitus on ollut riittämätöntä vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen alusta lähtien ja että sen maantieteellinen painopiste on saavutettu tärkeiden aihekohtaisten rahoituskohtien kustannuksella, joista esimerkkinä on maailmanlaajuisia haasteita koskevan budjettikohdan ihmisiä koskeva prioriteettiala, johon kohdistui covid-19-pandemian vuoksi vieläkin suurempia paineita, ja toteaa, että tämä on jättänyt vain vähän tai ei lainkaan liikkumavaraa, jotta tulevina vuosina voitaisiin noudattaa täysimääräisesti EU:n sitoumuksia tukea monenvälisiä terveysaloitteita; korostaa, että varojen puute luo vaarallisen kuilun EU:n tavoitteiden ja sen kyvyn lunastaa lupauksensa välille; muistuttaa, että riittämätön rahoitus myös luo vahingollista kilpailua lyhyen aikavälin tarpeiden ja pitkän aikavälin investointien sekä keskeisten kehitysalojen välille, mikä viime kädessä haittaa EU:n avun tehokkuutta ja sen panosta Agenda 2030 -toimintaohjelman saavuttamiseen; korostaa välineen, EKKR+:n ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn keskeistä roolia luotaessa strateginen kehys sekarahoitusta sekä investointien ja takuiden riskien vähentämistä varten ja pyrittäessä mobilisoimaan yksityisen sektorin varoja EU:n talousarvion tuella, erityisesti kun otetaan huomioon lisääntyvä geopoliittinen ja taloudellinen kilpailu; korostaa, että sekarahoitushankkeissa ja yksityisen sektorin kanssa kehitysmaissa toteutettavissa tehokkaissa kumppanuuksissa on keskityttävä kehitystulosten maksimointiin ja että niiden on oltava kestävän kehityksen tavoitteiden, Pariisin sopimuksen ja kansallisten ensisijaisten kehitystavoitteiden mukaisia; muistuttaa, että yksityisen sektorin tuella ei korvata vaan täydennetään julkisia investointeja erityisesti kriittisiin palveluihin, joita ovat muun muassa terveydenhuolto, koulutus ja sosiaalinen suojelu ja jotka tarjoavat ratkaisevan tärkeitä pitkän aikavälin näkymiä köyhyydestä pääsemiseksi; vaatii, ettei EKKR+:sta rahoiteta investointeja, joilla on kielteinen vaikutus kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen, erityisesti ilmastonmuutoksen torjunnan osalta; pyytää mukauttamaan pitkän aikavälin talousarviota niin, että suojellaan EU:n myönteistä vaikutusta, vaikutusvaltaa ja uskottavuutta maailmanlaajuisena toimijana;

17. tiedostaa EU:n investointien erityisen merkityksen ja toteaa, että niissä on otettava huomioon sekä EU:n että kumppanimaiden strategiset edut ja kehitystavoitteet ja EU:n arvot, ja korostaa

talousarviotakuiden tärkeää roolia unionin investointien toteuttamisessa politiikka ensin -periaatteen mukaisesti; korostaa, että on tärkeää varmistaa, että takuut tasapainottavat riskiä maissa, jotka ovat riskialtteimpia investointien kannalta, jotta myös niihin ohjataan asiaankuuluvia investointeja; korostaa, että EU:n olisi näytettävä esimerkkiä tässä asiassa, kun otetaan huomioon käynnissä oleva keskustelu kansainvälisten kehityspankkien uudistamisesta;

18. panee merkille SEUT- sopimuksen 209 artiklassa ja välineen perustamisesta annetun asetuksen 36 artiklassa vahvistetun erityisen tehtävän, joka EIP:llä on Euroopan kehitysyhteistyön rahoitusrakenteessa, ja toteaa, että EIP tarjoaa mahdollisuuksia ottaa käyttöön lisärahoitusta, jolla edistetään välineen tavoitteita; suhtautuu myönteisesti EIP Global -osaston perustamiseen ja toteaa, että tämän 1. tammikuuta 2022 toimintansa aloittaneen osaston tarkoituksena on lisätä pankin läsnäoloa kehitysmaissa sekä sen kehitysmaita koskevaa asiantuntemusta; toteaa, että uuden kehitysrahoitusosaston perustamisen jälkeen EIP Global on käyttänyt ennätyksellisen paljon sille välineessä vahvistettua erityistä investointi-ikkunaa ja myöntänyt vuonna 2022 yli 10 miljardia euroa erityisesti Ukrainan ja Global Gateway -strategian tukemiseen; palauttaa mieliin EU:n talousarvion merkityksen ainoana takaajana EIP:n toimille, jotka koskevat lainojen myöntämistä EU:n ulkopuolelle EU:n politiikkatoimien tukemiseksi; kehottaa lisäämään EIP:lle EU:n talousarviosta myönnettäviä takuita, jotta EIP voi jatkaa elintärkeitä julkisen ja yksityisen sektorin toimia Ukrainassa ja laajentaa toimintaansa globaalissa etelässä; kehottaa EIP:tä hyödyntämään asemaansa mobilisoidakseen investointeja kestävään kehitykseen EKKR+:ssa vahvistetun tarkoituksen ja vaatimusten mukaisesti; tuo esiin EIP:n tärkeän roolin komission kanssa toteutetussa kumppanuudessa, jolla toimitettiin 100 miljardia euroa Global Gateway -strategiassa sidotuista 300 miljardista eurosta; kehottaa EIP:tä asettamaan etusijalle kestävän kehityksen toimintaohjelman; kehottaa EIP:tä ottamaan suurempia riskejä sellaisten hankkeiden rahoittamisessa, joiden yhteiskunnallinen tuotto on suuri; kehottaa EIP:tä vahvistamaan edelleen läsnäoloaan kentällä nykyisen lähestymistapansa pohjalta, jossa se toimii EU:n edustustojen tiloissa, ja hyödyntämään entistä paremmin mahdollisia synergioita Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD) ja muiden Euroopan kehitysrahoituslaitosten kanssa; kannustaa EIP:tä osallistumaan edelleen aktiivisesti suunnittelun, seurannan ja arvioinnin kehittämiseen maakohtaisella tasolla yhteistyössä EU:n edustustojen kanssa ja kehitysrahoituslaitosten yhteisrahoituksen avulla; kehottaa parantamaan komission, EUH:n ja EU:n edustustojen välistä koordinointia, jotta voidaan edistää keskusteluja ja yhteistyötä asiaankuuluvien paikallisten toimijoiden kanssa sellaisten hankkeiden määrittämiseksi, jotka täyttävät parhaiten kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevat tavoitteet;

19. suhtautuu myönteisesti yksityisen sektorin investointien tukemiseksi perustetun EKKR+:n avoimeen rakenteeseen ja kehottaa komissiota, EIP:tä, EBRD:tä, jäsenvaltioita ja kehitysrahoituslaitoksia hyödyntämään kaikkia ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn ja asiaankuuluvien investointi-ikkunoiden tarjoamia vaihtoehtoja kestävien yksityisen sektorin investointien edistämiseksi; korostaa tarvetta hyödyntää yksityisen sektorin rahoitusta keskittyen erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ja kehottaa lisäämään toimia, joilla puututaan investointien pullonkauloihin ja esteisiin; panee lisäksi merkille yksityisen sektorin tärkeän roolin uusien investointien, työpaikkojen ja kehitysrahoituksen luomisessa mahdollisuuksien mukaan; muistuttaa, että parlamentilla on valvontavaltuudet ja että EKKR+:n täytäntöönpanon on oltava avointa;

Strateginen toimintamalli

20. suhtautuu myönteisesti Team Europe -lähestymistapaan ja sen tavoitteeseen lisätä EU:n kehityshankkeiden johdonmukaisuutta, vaikutusta ja näkyvyyttä ja kehottaa toteuttamaan enemmän yhteisiä toimia jäsenvaltioiden kanssa, erityisesti Team Europe -aloitteita; palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen havainnon, jonka mukaan yksittäisten jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia Team Europe -aloitteisiin ei ole ilmoitettu suuntaa-antavissa monivuotisissa ohjelmissa, minkä vuoksi jäsenvaltioiden taloudelliseen tukeen liittyy epävarmuutta, ja toteaa, että tämä osaltaan tekee Team Europe -aloitteiden tulevaisuuden yhteisenä aloitteena epäselväksi; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tarkastelemaan uudelleen tämän lähestymistavan tehokkuutta ja tiedottamaan havainnoistaan parlamentille; kehottaa komissiota selventämään Team Europe -lähestymistapaan liittyviä rooleja ja ehdottamaan mekanismia, jolla lisätään aloitteiden avoimuutta ja demokraattista valvontaa; kehottaa myös EU:ta ja jäsenvaltioita toteuttamaan yhteisiä toimia tehokkuuden lisäämiseksi ja resurssien maksimoimiseksi; kannustaa jäsenvaltioita, kehitysrahoituslaitoksia, EIP:tä ja EBRD:tä ottamaan aktiivisemman roolin Team Europe -toiminnassa tekemällä taloudellisia sitoumuksia ja toteuttamalla yhteisiä toimia komission ohjauksessa;

21. suhtautuu myönteisesti Global Gateway -strategiaan EU:n yhteisenä vastauksena maailmanlaajuisiin haasteisiin; katsoo, että uusien geostrategisten haasteiden leimaamissa olosuhteissa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja kehitysyhteistyön toimijoiden on tehtävä parempaa yhteistyötä, jotta voidaan lisätä EU:n läsnäoloa ja näkyvyyttä maailmanlaajuisesti infrastruktuuri-investoinneilla, jotka luovat kansallista arvoa kumppanimaissa kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti; muistuttaa, että Global Gateway on ymmärrettävä strategiseksi käsitteeksi, joka kokoaa yhteen ulko-, talous- ja kehityspolitiikan; korostaa, että tarvitaan valtavia investointeja sekä kovaan että pehmeään infrastruktuuriin kehitysmaissa digitaalisista verkoista ja liikenne- ja energiaverkoista

terveydenhuolto-, koulutus- ja elintarvikejärjestelmiin; pitää kuitenkin valitettavana avoimuuden puutetta ja sitä, ettei välineen tavoitteisiin ja prioriteetteihin sisälly sääntelykehystä strategian hallinnointia ja täytäntöönpanoa varten; korostaa, että tarvitaan asianmukaista parlamentaarista osallistumista ja valvontaa sekä elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kuulemista sellaisen kevyen hallinnointikehyksen avulla, joka lisäisi nopeasti investointeja ja EU:n näkyvyyttä kumppanimaissa monimutkaisessa geopoliittisessa toimintaympäristössä; kehottaa komissiota päivittämään yhteistä tiedonantoa Global Gatewaystä hallinnointikehyksen selkeyttämiseksi, mukaan lukien parlamentin valvontarooli, ja määrittelemään selkeästi, mitä Global Gateway -hankkeet ovat ja miten tällaiset hankkeet eroavat muista investointihankkeista; kehottaa selventämään sitä, miten EU:n varainhoitoasetusta ja julkisia hankintoja koskevia sääntöjä sovelletaan; kehottaa nopeuttamaan strategian täytäntöönpanoa nykyisten ja uusien maailmanlaajuisten haasteiden valossa;

22. pitää valitettavana, ettei Global Gateway -strategian rahoituksesta ole selvyyttä, ja muistuttaa, että tällaiset uudet aloitteet olisi rahoitettava uusilla määrärahoilla ja tarkistamalla otsakkeen 6 enimmäismäärää vastaavasti ylöspäin; kehottaa komissiota ottamaan kansalaisyhteiskunnan järjestöt järjestelmällisemmin mukaan Global Gateway -hankkeisiin ja Team Europe -aloitteisiin ja harkitsemaan paikallisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen aktiivista osallistamista kunkin maan ohjelmasuunnitteluun;

23. korostaa, että on tärkeää hyödyntää synergioita tehokkaammin ja yhdenmukaistaa paremmin EIP:n, EBRD:n ja muiden kehitysrahoituslaitosten rahoitusaloitteita, jotka on suunnattu Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluville maille, ja painottaa erityisesti EU:n ehdokasmaiden merkitystä;

Parlamentaarinen valvonta

24. palauttaa mieliin, että parlamentin toimivaltaan kuuluu poliittinen valvonta ja talousarviovalvonta ja että sitä on kuultava, ja korostaa korkean tason geopoliittisen vuoropuhelun merkitystä välineen täytäntöönpanoa koskevien yleisten suuntaviivojen antamisessa; korostaa, että on tärkeää saada yksityiskohtaisia tietoja toteutetusta tai toteutettavasta talousarviosta; korostaa, että parlamentti tarvitsee täyden ja oikea-aikaisen pääsyn asiakirjoihin ja että sen on voitava seurata hankkeiden vaikutuksia ja edistymistä, jotta se voi paremmin arvioida niiden laajuutta ja vaikutuksia, ja että tämän vuoksi se tarvitsee täyden pääsyn vakioituun perustasoon ja indikaattoreiden tavoitearvoihin sekä tietolähteisiin; kehottaa komissiota huolehtimaan jatkuvasta toimielinten välisestä tiedonkulusta ja pitämään parlamentin ajan tasalla investointihankkeista, Global Gateway -hankkeet mukaan lukien, ja asettamaan tulosten hallintakehyksen täysin saataville; muistuttaa, että parlamentin kannat on otettava täysimääräisesti huomioon;

muistuttaa myös, että parlamentin päätöslauselmat muodostavat osan välineen täytäntöönpanon yleisestä politiikkakehyksestä; kehottaa komissiota parantamaan merkittävästi asiakirjojen oikea-aikaista toimittamista parlamentille ennen korkean tason geopoliittista vuoropuhelua sekä tapaa, jolla se ottaa huomioon parlamentin suositukset, erityisesti aloittamalla jokaisen vuoropuhelun jälkeen kirjallisen menettelyn, josta käy ilmi, mitä jatkotoimia se aikoo toteuttaa parlamentin kunkin suosituksen osalta;

25. kehottaa komissiota tarkentamaan välineen nimikkeistöä monivuotisen rahoituskehyksen tarkistuksen yhteydessä ottamalla käyttöön uusia budjettikohtia, jotta budjettivallan käyttäjä voi käyttää valvontavaltuuksiaan erityisesti naapuruuspolitiikan budjettikohtien osalta, ja siten lujittamaan avoimuutta ja luomaan datavetoista politiikkaa, jonka tavoitteita voidaan tarkastaa, ja ottamaan paremmin huomioon strategisen lähestymistavan ja parantamaan pitkän aikavälin ohjelmasuunnittelua; huomauttaa, että rahoitusvälineiden päällekkäisyys esimerkiksi takuiden osalta tekee valvonnasta vaikeaa; kehottaa komissiota kuulemaan parlamenttia ja sen jälkeen esittämään yhdessä asiakirjassa ymmärrettävän, selkeän ja kattavan yleiskatsauksen rahoitusvälineistä, niiden keskinäisistä suhteista ja eri toimijoista sekä täydellisen ja täsmällisen yleiskatsauksen avustuksista ja takuista ja siitä, miten ne katetaan; kehottaa komissiota toimittamaan budjettivallan käyttäjälle neljännesvuosittain ajantasaisia tietoja esimerkiksi talousarviotakuiden käytöstä ja määristä, arvioiduista määrärahoista ja ennusteista sekä menotavoitteiden ja ohjelmiin liittyvien tavoitteiden tilanteesta;

26. painottaa ohjelmasuunnitteluprosessin merkitystä ja EUH:n ja EU:n edustustojen ratkaisevaa roolia tässä suhteessa; painottaa myös niiden ratkaisevaa roolia kumppanimaiden ja muiden kehitysyhteistyön toimijoiden asianmukaisen osallisuuden varmistamisessa prosessin kaikissa vaiheissa, mihin pyritään muun muassa edistämällä alue- ja paikallisviranomaisten tiivistä ja avointa kuulemista ja tiivistä ja avointa yhteistyötä niiden kanssa yhteisten prioriteettien määrittämiseksi ja kumppanimaiden omistajuuden vahvistamiseksi; painottaa, että EU:n ulkoisissa toimissa on tärkeää taata tehokas tarpeisiin perustuva ja ihmiskeskeinen lähestymistapa, ja korostaa, että paikallisilla kumppaneilla ja kansalaisyhteiskunnalla olisi oltava keskeinen rooli ohjelmien suunnittelussa, täytäntöönpanossa, seurannassa ja arvioinnissa; painottaa kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja asiaankuuluvissa tapauksissa yksityisen sektorin merkitystä välineen täytäntöönpanossa, erityisesti ohjelmasuunnitteluprosessissa; toteaa jälleen, että on tarpeen lisätä tukea kansalaisyhteiskunnalle maailmanlaajuisesti;

27. pitää valitettavana, että vuoden 2021 jälkipuoliskon ohjelmasuunnitteluprosessi toteutettiin liian kiireellisesti, mikä esti parlamenttia suorittamasta asianmukaista valvontaa; panee huolestuneena merkille Euroopan tilintarkastustuomioistuimen

erityiskertomuksessa 14/2023 esitetyt havainnot, joiden mukaan ohjelmasuunnitteluprosessia voitaisiin parantaa; odottaa komission ja EUH:n toteuttavan toimia tilintarkastustuomioistuimen suosituksen perusteella ja ottavan saadut kokemukset huomioon seuraavassa ohjelmasuunnitteluprosessissa; kehottaa komissiota varmistamaan ennakoitavamman ja avoimemman ohjelmasuunnittelun, kehittämään standardoidun, vertailukelpoisen ja avoimen menetelmän varojen jakamiseksi naapuruusmaille, varmistamaan muiden kuin naapuruusmaiden osalta tiukan soveltamisen ja selkeyttämään menetelmiä EU:n tuen vaikutusten arvioimiseksi ja varmistamaan, että unionin tuki on asiaankuuluvaa kehittyvässä geopoliittisessa kontekstissa;

28. suhtautuu myönteisesti äskettäin hyväksyttyihin makrotaloudellisen rahoitusavun välineisiin, joilla tuetaan useita maita ja erityisesti Ukrainaa Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan seurauksiin vastaamisessa; pitää valitettavana, ettei budjettivallan käyttäjille ole annettu tietoja makrotaloudellisen rahoitusavun korkokustannusten rahoituksen hoidosta; on huolissaan siitä, että makrotaloudellisen rahoitusavun korkokustannuksia rahoitetaan tällä hetkellä välineen uusia haasteita ja prioriteetteja koskevan joustovaran käyttöönotolla eikä uusilla määrärahoilla, mikä uhkaa käyttää loppuun suurimman osan jäljellä olevan kauden joustovarasta tai jopa koko joustovaran, jolloin välineellä ei kyetä vastaamaan odottamattomiin haasteisiin; korostaa siksi tarvetta löytää kestäviä pitkän aikavälin rahoitusratkaisuja siten, että säilytetään kyky selviytyä tulevista haasteista;

29. pitää valitettavana, että komissio ei ole aina antanut parlamentille ilmoitusta ennen joustovaran käyttöönottoa, ja pitää valitettavana käytäntöä lähettää kirjeitä, jotka saapuvat käyttöönoton jälkeen, mikä tosiasiallisesti heikentää parlamentin valvontaoikeutta ja estää komissiota ottamasta täysimääräisesti huomioon parlamentin huomioita käyttöönoton luonteesta ja tavoitteista ja suunnitelluista rahoituksen määristä; kehottaa komissiota antamaan parlamentille yksityiskohtaisia tietoja aina ennen joustovaran varojen käyttöönottoa ja ottamaan sen huomautukset huomioon välineen perustamisesta annetun asetuksen johdanto-osan 71 kappaleen mukaisesti;

30. pitää valitettavana, että komissio ei käytä joustovaraa välineen perustamisesta annetun asetuksen 17 artiklan hengen mukaisesti etenkään uusien lainsäädäntöaloitteiden rahoituksen osalta; on huolissaan siitä, että välineen vuosien 2021–2027 joustovarassa käytettävissä olevasta rahoituksesta on varattu jo 80 prosenttia, eli jäljellä on vain 1,9 miljardia euroa (21 prosenttia) vuoteen 2027 asti; pitää valitettavana, että 60 prosenttia joustovaran jäljellä olevista varoista on jaettu ennalta ottamatta huomioon ennakoituja tulevia tarpeita, kuten syyrialaispakolaisille tarkoitettu paketti;

31. muistuttaa, että parlamentin laajempi osallistuminen välineen hallinnoinnin ja täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa oli edellytys sen hyväksymiselle, että aiemmat ulkoiset rahoitusvälineet yhdistetään välineeseen (kuten todettiin parlamentin 18. huhtikuuta 2018 antamassa päätöslauselmassa ”EU:n ulkoisen rahoituksen välineiden täytäntöönpano: vuoden 2017 väliarviointi ja tuleva rakenne vuoden 2020 jälkeen” sekä parlamentin valtuuksissa välinettä koskevia neuvotteluja varten vuonna 2019); muistuttaa, että väline tarjoaa mahdollisuuden tehdä lainsäädäntömuutoksia NDICI – Globaali Eurooppa -välinettä ja IPA III -välinettä koskeviin asetuksiin; ehdottaa, että parlamentin roolia strategisen ohjauksen ja valvonnan tarjoamisessa tai parlamentin riittämätöntä osallistumista avun keskeyttämiseen tai joustovaran käyttöön arvioidaan perusteellisesti, ja kehottaa järjestämään säännöllisesti välineen komitean kokouksia, joiden tarjoamia mahdollisuuksia ei ole vielä hyödynnetty;

32. odottaa, että parlamentti otetaan täysimääräisesti mukaan monivuotisen rahoituskehyksen toisen puoliskon ohjelmasuunnitteluun ja vuosien 2025–2027 suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien suunnitteluun;

33. katsoo, että nykyiset järjestelyt, joilla raportoidaan siitä, mitä EU tekee jossakin tietyssä maassa tai tietyllä alueella tai aihealueella, ovat riittämättömiä ja liian juridisia; kehottaa tekemään nopeasti käytännön parannuksia hyödyllisten tietojen päivittämiseen ja antamaan parlamentille esimerkkejä täytäntöönpanon parhaista käytännöistä joustavasti ja hyvissä ajoin soveltaen tarvittaessa asianmukaisia luottamuksellisuussääntöjä; katsoo, ettei hankkeita koskeva julkinen tietokanta ole käyttäjäystävällinen eikä se auta ajankohtaisten tietojen osalta; korostaa, että EU:n investointihankkeita olisi arvioitava ja seurattava ja niistä olisi raportoitava, jotta voidaan määrittää niiden vaikuttavuus ja välttää tahattomat kielteiset vaikutukset;

34. kehottaa komissiota yhdessä EIP:n, EBRD:n ja muiden Euroopan kehitysrahoituslaitosten kanssa kehittämään standardoituja menettelyjä, mukaan lukien ennakko- ja jälkiarvioinnit, ja soveltamaan komission tulostenhallintakehystä; kehottaa komissiota julkaisemaan tämän kehyksen ja varmistamaan, että kehitysrahoituslaitokset, jotka käyttävät omia indikaattoreitaan, määrittelevät ne selkeästi ja selittävät, miten niitä sovelletaan ja miten ne ovat vertailukelpoisia tulostenhallintakehyksen kanssa; kehottaa komissiota seuraamaan kaikkien investointihankkeiden ympäristö-, sosiaali- ja hallintovaatimuksia; kehottaa komissiota asettamaan EKKR+:n tulostenhallintakehyksen saataville, jotta voidaan helpottaa valvontaa ja siten edistää siirtymistä vastuullisempaan kehitysrahoitukseen;

Tulevat toimet

35. pyytää hyödyntämään väliarviointia mahdollisimman laajasti, jotta joko väline tai sen prioriteettialoja koskevat delegoidut säädökset voidaan saattaa ajan tasalle ja jotta voidaan arvioida uudelleen maantieteellisten ja aihekohtaisten suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien asianmukaisuutta, mukaan lukien merkittävämmät ehdot, jotka liittyvät kansainvälisen oikeuden noudattamiseen, ihmisoikeuksiin, oikeusvaltioon ja demokratiaan, EU:n ulkopolitiikkaan mukautumiseen ja siihen liittyvän keskeyttämismekanismin soveltamiseen viimesijaisena keinona, jos välineen edunsaajamaan ulkopolitiikka poikkeaa täysin EU:n ulkopolitiikasta; painottaa, että on tärkeää lisätä EU:n toimien ja erityisesti sen kehitysyhteistyötoimien näkyvyyttä; kehottaa siksi antamaan EUH:lle ja EU:n edustustoille tarvittavat välineet, joiden avulla ne voivat kehittää strategisia viestintävalmiuksiaan, jotta ne voivat selittää EU:n toimia paremmin kolmansien maiden päätöksentekijöille ja suurelle yleisölle ja torjua disinformaatiota; kehottaa EU:ta torjumaan kaiken tuen hyökkääjävaltioille ja niiden toimille, erityisesti Venäjän federaatiolle ja sen hyökkäyssodalle Ukrainaa vastaan;

36. korostaa, että väliarvioinnin ohella NDICI – Globaali Eurooppa -välineeseen ja IPA III -välineeseen olisi tehtävä tarvittavat lainsäädännölliset muutokset, jotta asiaa koskevissa asetuksissa otetaan huomioon Ukrainan ja Moldovan uusi asema EU:n ehdokasmaina, ja lisäksi olisi laadittava uusi delegoitu säädös, jossa vahvistetaan yhteistyön erityistavoitteet ja ensisijaiset yhteistyöalat kullakin alueella; korostaa, että kehitysrahoituslaitosten ja EIP:n kautta on tärkeää tarjota rahoitusta, joka on kohdennettu kriittisten raaka-aineiden saatavuuteen ja siihen liittyviin taitoihin, infrastruktuuriin ja sääntelykehykseen liittyviin toimiin, EIP:n ympäristö- ja sosiaalinormien mukaisesti osana EU:n ja sen kumppaneiden yhteistä suunnittelua uusiutuvien energialähteiden kehittämiseksi kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen yhteydessä;

37. panee merkille, että Venäjän Ukrainaan kohdistama hyökkäyssota on luonut uusia geopoliittisia haasteita ja Kiinan kansantasavallan haitallinen vaikutus ja määrätietoisuus kasvavat, ja toteaa, että tämän kehityksen vuoksi välineen määrärahoja on lisättävä huomattavasti; korostaa, että haasteita esiintyy ympäri maailmaa, mikä tarkoittaa, että EU:n on lisättävä geopoliittista vaikutusvaltaansa ja samalla pysyttävä uskollisena arvoilleen ja periaatteilleen; korostaa, että näihin haasteisiin voidaan vastata tasapainoisesti vain, jos välineen kunkin alan määrärahojen osuus pidetään samana; ilmaisee huolensa siitä, että EU on häviämässä vaikutusvallassa ja näkyvyydessä Kiinan ja Venäjän tarjoamille vaihtoehdoille; kehottaa EU:ta vastaamaan kumppanimaiden odotuksiin ja panemaan nopeasti täytäntöön niiden kanssa tehdyt poliittiset sopimukset, kuten EU:n ja AKT-järjestön

kumppanuussopimus, vahvistaakseen mainettaan luotettavana liittolaisena kehitysyhteistyössä ja osoittaakseen, että kansainvälinen sääntöihin perustuva järjestelmä voi vastata nykyajan haasteisiin;

38. painottaa, että parlamentti on osa Team Europe -toimintaa ja että sitä olisi kohdeltava tämän mukaisesti, ja odottaa siksi saavansa tiiviimmin väliajoin yksityiskohtaisia ja merkityksellisiä tietoja välineen täytäntöönpanosta, mukaan lukien luettelo EIP:n investoinneista, joihin liittyy välineen varoja;

39. panee merkille, että pilottihankkeet ja valmistelutoimet ovat uusia aloitteita, joista voi tulla EU:n rahoitusohjelmia, jos ne osoittautuvat onnistuneiksi; korostaa, että ne tarjoavat parlamentille mahdollisuuden ottaa käyttöön ohjelmia, joita ei muuten olisi rahoitettu; korostaa, että laajasti tulkittuna väline muodostaa teoriassa oikeusperustan kaikille aloitteille, mikä estää tukikelpoisuuden ja tekee siten parlamentin tosiasiallisista aloitteista mahdottomia;

°

° °

40. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, Euroopan investointipankille sekä muille asiaankuuluville Euroopan kehitysrahoituslaitoksille.